

Emnenr. 80

Fylke:

Tilleggsspørsmålnr.

Herad:

Emne: Falkemedisin

Bygdelag:

Oppskr. av: Rachel Thomassen

Gard:

(adresse): Kongsrud

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

Vi ebbe dugamle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1 Ja godt mykje.

2 Ja, dei trüdde på smitte, men vissle like og iudje om hva som var smittefarleg og hva som ikkje smitta.

Eg har høyrst at dei bruka å dricka kjøvatn mot smitte. Summe trüdde at når dei skøt gjedd med kokok i nimen så var dei trygge for smitte.

3 Når folk kunde seg bruka dei mykje å smøre fløte på, nokre hadde olje på. På sår bruka dei ynise ting. Min far var liksom litt av ein kvak, salva i bygda, han laga nokre veldig godt til å leggja på sår. Han bruka kvæ (kopiks) talg og kjøse og hadde kelle samau.

Brennevinn. (Genau) måtte flest alle ha i huset, det kunne blandast med vornt vatn, kaffi eller anna mot hasle, feles og anna vondt.

4 Småfolk gjedd helst til dei som bruka å shilla med slibt. Rikfolk kunne oftest bruka brennevinn som dei hadde ståande i høve og

- at noke heude.
- Når konar vorð kausjúka va det
 bers nauð kverulig med lett. kuaner,
 så hadde di ikkje själv laut di
 på garen å få.
- 5 Prestey va ikkje den som vauleg-
 asle hadde hjælperäder, det faust
 sime, som Sören Skive i Bjelland
 men han gav det mange sagn om.
 Jordmord hadde av og til drøm
 med; men det var ikkje vauleg.
- 7 Lohje hjurd.
- 8 Nei
- 9 Det var di som visste botis di
 skulle brukt, og så laga di det
 til själv.
- 10 Det far laga hadde han i sin
 lifen betes.
 Han laga noke vatn og, som
 han vaska seg i ängs med, og som
 han vaska folk i ängs när han
 tok til, slip. knask o. l. men eg
 vit ikkje hva han laga det av,
 Han hadde det på flaske.
- 11 Eg kuper di hjöple noke på flaske
 som di kalla "Prakni" men hva
 det var veit eg ikkje. Ten gammel
 86 äring seir at det va noke di
 länka för vordt i magen.
- 12 Det för noke barar og selde elek-
 triske belte mot gift. Disse måtte
 leggjast i eddik för di var bruka og
 det var mykje shell med di, så det
 var suat til av künst.
- 13 Skeive va di nok av og til hjä di som
 dreid mykje, men mest alt gjekk
 minnleg på grend til grend.

Bygdelokjara.

- 16 nei skilje her i vår leyzd
 17 — Det var helst serlingar
 18 — Det kunne vera langvegs folk og.
 19 — Det var ulikt i ulike høde.
 20 — Det var helst nedset frå far til
 son og Mor til dotter.
 21 Det måtte då vera slik at dei hadde
 ses kveg og givnad til faget.
 22 Det kunne eg ikkje til i nokon høve
 23 Det var ikkje nokon som levde at
 ystet. All slik hjelp i den tida var
 gjort gratis; men det var summe
 som var så vilda med hjelpeådem
 sine at dei brukte mykje tid til det.
 24 Nei kva dei fekk ut ingu; men eg
 har aldri høyrd at dei forlangt noko
 25 Nei lokjaraue ville til vanleg ikkje
 vita av kvaksalvarar.
 26 Ja, det var nok hørt til det.
 27 Eg har ikkje høyrd om det.
 28 Ikkje kjend her.

B.

- 29 Tglar var mykje bruka. Dei hadde
 dei på glasse. Når nokon var sjuke,
 sette dei ein levande Tgel på stau.
 Den saug ut det vonde blodet. Vest
 30 dei ikkje bra etter fyrste gongen, sette
 31 dei på ein ny. Dei halla det
 å Tglebruka folk.
 32 Trur dei samla alt sjelve
 33 Bene vanlige koppar
 34 Det er ikkje sibbet.
 35 Ja, det fins hjelle, som det har vore
 like helsevaku frå. Det var då

15860

36 leere å dikka ket, som vaule valu
Nii det kunne ikkje gjymast for
då var det sjeud.

37 Ja, det kunde og då va det, Genover

38 Eg hugsar ikkje namn på noen,
men det var sime som bruka
urin frå hestun på sår. Kanne du
kone på det på ein skode nokså for
så var sårel reint

39. Ja, du hadde taun luge ket å dra
ut luge med (Eg ha ei slik ebbe for)
Så hadde dei rautnbvasse knivar
til å ha ut stein or auge med (Stein
som skuatt i auge når du slapte)
og så hadde dei "Lale kil". Det var
eit apparat som du lagg bal på
krone med når du skulle årelake
folk.

40 Det hadde gjeve frå manu bil
manu. Gaule smedar hadde laga
luge og kniv, men lake bila veit
eg ikkje kor kom i frå (Eg ha ei slik og)

41 Det va sikkert ein slik som fann
opp bila; men namnet?

42 Ja visst gjorde du det.

43 Dei hadde Bila og hoppe horn.

44 Ja.

45 Nei.

46 Vei du kunne mest alt du
som fyrst deiv med kinska

47 Du lag mest i eit hyneskåp
elle i ei draghista.

48 Ja, ^{manu} du hadde eit kresku som
du hadde hemmeleg las på.
Andre kor du bene i ein lortaske
elle liknande.

3 (80)

5

©

50 Det blir eg ikkje fars her i bygdene
51-52-53 fars ikkje.